

ΓΡΑΦΕΙΟΝ τῆς ΕΣΤΙΑΣ: Ἐπὶ τῆς οδοῦ Σταδίου, ἀριθ. 32.

ΕΣΤΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ.

ΕΤΟΣ Γ' — ΑΡΙΘ. 508

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ο ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ ΒΙΔΑΛΕΜΕΡ. Μυθιστορία Γεωργίας Σάνδ.
ΕΛΛΗΝΕΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΑΙ ΕΝ Τῇ ΑΥΣΕΙ ΚΑΙ ΑΝΑ-
ΓΕΝΝΗΣΙ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΤΑΚΤΙΚΗΣ ὑπὸ Κ. Σάβα.
ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΕΓΓΕΡΟΣ ὑπὸ Δ. Βικέλα.
Ο ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΝΕΑΝ ΥΟΡΚΗΝ ΚΟΛΟΣΣΙΑΙΟΣ
ΕΛΕΦΑΣ.
ΟΙ ΑΠΟ ΜΕΤΕΩΡΩΝ ΘΕΟΙ.
ΟΙ ΚΑΘ' ΟΔΗΝ ΤΗΝ ΓΗΝ ΣΙΑΠΡΟΔΡΟΜΟΙ.
ΤΟ ΧΑΡΙΣΜΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ποίημα Γ. Δροσίνη.
ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ, ΚΑΛΩΤΕΧΝΙΑ

Ἡ πραγματεία, ἣν ἐξέδωκεν ἄρτι ὁ κ. Νικόλαος Πολίτης, ἀντικείμενον ἔχει τὸ *Δημοτικὸν ἄσμα* περὶ τοῦ νεκροῦ ἀδελφοῦ, τὸ ἀριστοῦργημα τοῦτο τῆς ἡμετέρας δημόδους ποιήσεως κοινότερον δὲ παρὰ τῷ ἑλληνικῷ λαῷ, ὡς μαρτυροῦσιν αἱ δημοσιεύμεναι ἐν τέλει τῆς πραγματείας δέκα ἐπὶ αὐτοῦ παραλλαγαί, συνειλεγμέναι ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς Ἑλλάδος. Περὶ τοῦ ἄσματος τοῦτου πολὺς ἐγένετο λόγος παρὰ τοῖς ἐν Εὐρώπῃ σοφοῖς, ἐνεκα τοῦ μύθου αὐτοῦ, κοινοῦ παρὰ τοῖς Γερμανικοῖς λαοῖς καὶ, ὑπὸ ὁμοιότητος τύπου τῷ ἑλληνικῷ, παρὰ τοῖς Σλαβικοῖς ἐν ποικίλαις παραλλαγαῖς, παραμυθίαις, καὶ δημοτικοῖς ἄσμασι γνωστῇ πρὸς τοὺς καὶ ὁμοίότης αὐτοῦ πρὸς τὴν *Λεωώραν*, τὸ περίφημον ποίημα τοῦ γερμανοῦ Βύργερ. Τινὲς τῶν περὶ τοῦ ἄσματος τοῦ νεκροῦ ἀδελφοῦ διαλαβόντων ὑπέθεσαν τοῦτο ὄνειον καὶ παρεῖσαν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ποιήσει ὡς ἐκ τοῦ τραγικοῦ καὶ ζοφεροῦ αὐτοῦ χαρακτήρος, ἀγνοοῦντες ὅτι εἰς πλείστα ἄσματα τῆς ἡμετέρας δημόδους ποιήσεως κατισχύει ὁ μελαγχολικὸς οὗτος χαρακτήρ. Δύο δὲ τῶν ἐν Εὐρώπῃ ἐκφυζίντων περὶ τὴν μελέτην τοῦ ἄσματος, ἐκτὸς καὶ ἄλλων πρὸ αὐτῶν γνωματευσάντων ὑπὲρ τῆς σλαβικῆς ἀρχῆς τοῦ ἄσματος, οἱ κκ. Βόλλνερ καὶ Ψυχάρης, ἐν ἰδίαις πραγματείαις πειρῶνται νὰ ἀποδείξωσι τὸ παρεῖσαν αὐτοῦ διὰ λόγων, ἀπορρῶντων ἐκ τῆς συγκριτικῆς ἐρεῦνης τῶν ἁσμάτων διαφόρων λαῶν, καὶ περὶ τὸν ἔλεγχον καὶ τὴν ἀνασκευὴν τῶν λόγων τούτων ἀσχολεῖται μέχρι τέλους τοῦ ἔργου τοῦ ὁ κ. Πολίτης.

Ὁ μὲν Βόλλνερ συγχρίνων πρὸς τὸ ἑλληνικὸν καὶ τὸ παρόμοιον τούτῳ ἄλθανικὸν ἄσμα τὰ τὸν αὐτὸν τύπον φέροντα σλαβικά ἄσματα, καταλήγει εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι τὸ μὲν ἄλθανικὸν ἐλήφθη ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ, ὁ δὲ ἀρχικὸς τοῦ ἄσματος τύπος εἶνε σλαβικός, καὶ δὴ σερβικός. Κατηγοροῦμαι κωτερον δὲ καὶ τοιμηρότερον ὁ κ. Ψυχάρης συμπεραίνει ὅτι τὸ σερβικὸν ἄσμα εἶνε τὸ πρῶτον ἐξ οὗ ἐλήφθη τὸ βουλγαρικόν, ἐκ τῶν Βουλγάρων τὸ παρέλαβον οἱ Ἀλβανοί, καὶ τελευταῖοι πάντων οἱ Ἕλληνες. Πρὸς τὰς γνώμας ταύτας ὁ ἡμέτερος μυθολόγος ἀντιτάσσει τὴν ἑαυτοῦ, καθ' ἣν τὸ μὲν ἑλληνικὸν ἄσμα εἶνε τὸ πρωτότυπον, κατὰ μίμησιν δὲ τούτου ἐποιήθησαν, ἴδια καὶ ἀσχετὰς πρὸς ἀλλήλας διαπλασθεῖσαι, ἡ ἄλθανικὴ παραλλαγή καὶ ἡ βουλγαρικὴ, ἐξ ἧς πηγάζει ἡ σερβικὴ καὶ αἱ τῶν λοιπῶν σλαβικῶν μύθων καὶ ἁσμάτων παραλλαγαί.

Πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης τοῦ ὁ κ. Πολίτης πολλὰ προσάγει τεκμήρια. Μετὰ τὴν ἀκριθεῶς παράθεσιν τῶν ξένων ἁσμάτων, διὰ βραχέων καταδεικνύων τὴν ἑλληνικὴν ἀρχὴν

τοῦ ἄλθανικοῦ ἄσματος, διὰ μακροτέρων ἐνίσταται κατὰ τῶν λόγων οὓς ἐπιφέρει ὁ κ. Ψυχάρης πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἀνωτέρω δοξασίας του, στηριζομένης εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ὁμοιότητα φράσεων τινῶν τῶν ἑλληνικῶν στίχων πρὸς σλαβικάς, εἰς τὴν ἐκθεσιν τοῦ μύθου καὶ εἰς τὰς ἐν τῷ ἄσματι ἀναπτυσσομένας ἐννοίας, Ἡ δύναμις ἐπιχειρημάτων τινῶν τοῦ κ. Πολίτου εἶνε τοῖς πᾶσι προφανῆς, ὡς αἱ περὶ τοῦ ἀριθμοῦ ἐννέα παρατηρήσεις. Οὐχ ἥττον καὶ οἱ ἐσωτερικοὶ λόγοι οἱ προσαγόμενοι ὑπὸ τῶν κκ. Βόλλνερ καὶ Ψυχάρη πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν γνώμων αὐτῶν, ὡς τὰ περὶ κατισχύσεως τῆς ἀδελφικῆς στοργῆς, αἰσθήματος ἰδιάζοντος παρὰ τοῖς σλαβικοῖς λαοῖς, σαθροὶ ἀποδείκνυνται διὰ τῆς μνημονεύσεως οὐχὶ ὀλίγων ἁσμάτων ἐκ τῶν ἡμετέρων, μαρτυρούντων ὅτι τὸ αἶσθημα τῆς στοργῆς εἶνε καὶ ἑλληνικὸν κατ' ἐξοχὴν αἶσθημα. Ἀλλὰ καὶ ἱστορικὸν λόγον ἐπάγεται ὁ κ. Πολίτης συνηγοροῦντα ὑπὲρ τῆς πρωτοτυπίας τοῦ ἑλληνικοῦ ἄσματος, τὸν λόγον ὅτι οὐδέποτε οἱ Ἕλληνες παρέλαβον τι ἐκ τῆς σλαβικῆς φιλολογίας, ἥκιστα δὲ ἄσματα δημώδη, ἐνῶ τούναντιον συμβαίνει παρὰ τοῖς Σλάβοις. Τελειωτῶν δὲ ἀποφράζειν, διὰ νέων καὶ περισσῶν ἐπιχειρημάτων, ὅτι τὸ ἐν λόγω ἄσμα ὑπάγεται εἰς τὸν ἀκριτικὸν κύκλον, τὴν πρώτην δὲ ἀρχὴν αὐτοῦ ὀφείλομεν νὰ ζητήσωμεν οὐχὶ ἐν σλαβικοῖς πρωτύποις, ἀλλ' ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἑλληνικῇ μυθολογίᾳ. Τοιοῦτον εἶνε ἐν συντόμῳ ἀναλύσει τὸ περιεχόμενον τῆς περὶ τοῦ ἄσματος τοῦ νεκροῦ ἀδελφοῦ πραγματείας ταύτης, ἐν ἧ ὁ κ. Πολίτης διὰ πειστικωτάτων λόγων ἀποδίδει εἰς τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν ποιήσιν, ὡς γνήσιον τέκνον, ἐν τῶν σεμνομάτων αὐτῆς.

Διὰ τὸ *Ἡμερολόγιον* τοῦ στρατηγοῦ Γόρδωνος ἐπληρώθησαν ὑπὸ τῶν ἁγγλῶν ἐκδοτῶν εἰς τὸν ἀδελφὸν τοῦ συγγραφέως 130,000 φράγκων. Τὸ ποσὸν τοῦτο εἶνε λίαν ὑπερσφοδρὸς τιμὴ καὶ δι' αὐτὴν τὴν Ἀγγλίαν. Παρισινὸς τις ἐκδότης ζητήσας παρὰ τῶν ἁγγλῶν ἐκδοτῶν τὸ δικαίωμα τῆς γαλλιστὶ μεταφράσεως τοῦ *Ἡμερολογίου*, παρητήθη τὴν διαπραγματεύσεων, διότι τῷ ἐξητήθησαν πρὸς τοῦτο 75,000 φράγκων.

— Εἰς τὸν μακρὸν κατάλογον τῶν ἡγεμόνων, οἵτινες ἐνασχολοῦνται περὶ τὴν φιλολογίαν περιέχεται καὶ ἡ βασιλίσσα τῆς Ἰταλίας Μαργαρίτα, ἥτις γράφει θεατρικὰς κρίσεις ἐν τῇ *Ἑφημερίδι τῆς Πάρμας*, ἐδημοσίευσεν δὲ πρὸ δύο ἐτῶν ἰδιαιτέρον βιβλίον πραγματευόμενον περὶ θεάτρου.

— Ἐδημοσιεύθη ἐν Βερολίνῳ μελέτη «περὶ τῶν σχέσεων τοῦ μεγάλου Φρειδερίκου μετὰ τοῦ Λέσιγκ καὶ τῶν ποιητῶν τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ». Κατὰ τὸν συγγραφέα τῆς ἐν λόγω μελέτης, ὁ τρόπος διὰ τοῦ ὁποῖου Φρειδερίκος ὁ μέγας ἐφέρετο πρὸς τοὺς γερμανοὺς φιλόλογους εἶνε πλήρης ἀντιφάσεων. Ἄλλοτε μὲν, ἐξεγερμένου τοῦ ἐνδιαφέροντος αὐτοῦ, προσκόλλει τοὺς γερμανοὺς συγγραφεῖς εἰς ἰδιαιτέρας ἀκροάσεις καὶ συνωμίλει μετ' αὐτῶν, συγγράφας πρὸς τοῦτους καὶ δοκίμιον περὶ τῆς καταστάσεως τῶν γραμμάτων ἐν Γερμανίᾳ. Ἄλλοτε δὲ περιεφρόνει τὴν γερμανικὴν φιλολογίαν, μὴδ' αὐτοῦ τοῦ Λέσιγκ καὶ Γκαίτε ἐξαιρουμένων. Αἱ ἀντιφάσεις αὗται ἐξηγοῦνται ἐκ τοῦ ὅτι ὁ Λέσιγκ εἶχεν ἐκχύσει τὴν σατυρικὴν αὐτοῦ χολὴν κατὰ τῶν ὑπὸ τοῦ μονάρχου προστατευομένων συγγραφέων, οἵτινες ἀπειμούντο τοὺς Γάλλους, ἐκ τούτου δὲ τὸ ἀδιάλλακτον μίσος ἐκείνου, τὸ ἐπεκτεινόμενον καὶ ἐπὶ τῆς σχολῆς, τῆς ὁποίας ἀρχηγὸς ἦτο ὁ ἔοχος κριτικὸς.

— Ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Πάρμας, μιᾷ τῶν πλουσιωτέρων τῆς Ἰταλίας εἰς πολῦ τιμα καὶ ἀρχαῖα βιβλία, συνέβη ἐσχάτως τοσούτω εὐρεῖα κλοπὴ, ὥστε παρὰ δόρον εἶνε πῶς αὕτη δὲν ἀνεκαλύφθη ταχύτερον. Ἐσχάτως ἁγγλὸς τις καθηγνητὴς ἀφίκετο εἰς Πάρμην, ὅπως ἀναδιφύσῃ χειρόγραφον τι τῆς βιβλιοθήκης, ὅπερ ὁμῶς ζητηθὲν δὲν εὐρέθη. Ὡς ἐκ τούτου ὁ βιβλιοθηκάρχης ἐπιστήσας τὴν προσοχὴν αὐτοῦ ἐπὶ τῷ προσωπικῷ τῶν ὑπαλλήλων του, ἀνεκάλυψε τὸν δράστην τῆς κλοπῆς, ὅστις εἶνε ὁ γραμματεὺς αὐτοῦ. Ἐρρουνά ἐνεργηθεῖσα περ' αὐτῷ ἀπεκίλυψε πλείστα